

JSEM MOC MALÝ – KDO MI POMŮŽE?

Peníze přijdou vhod. V polovině května 2012 nemůže vnímavějším čtenářům sportovního zpravodajství uniknout zpráva, že se Lionel Messi rozhodl zaplatit léčbu poruchy růstu dvanáctiletému chlapci z Maroka. Každých patnáct dní mu bude posílat 169 eur. Co euro, to centimetr jeho současné výšky.

Waleed Kashakh trpí chorobou, která v útlém věku postihla i jednoho z nejlepších světových fotbalistů současnosti. Leo z vlastní zkušenosti moc dobře ví, jak osvobozující jsou v takovém případě peníze na léčbu a jak přijdou vhod rodině, která musí denně počítat.

Rodina Messiových hlásí přírůstek. Budoucí fotbalová hvězda přichází na svět 24. června 1987 v šest hodin ráno v Rosariu, součásti argentinské provincie Santa Fé. Matka Celia porodila svého třetího potomka v nemocnici nesoucí jméno slavného italského vojevůdce Giuseppe Garibaldiho, jehož vojska zvaná *červené košile* se probojo-

vala také do Jižní Ameriky. Krémově bílá budova porodnice, kterou založili italští emigranti, pochází z roku 1892, Garibaldiho socha stojí v Rosariu na Italském náměstí.

Také příjmení Messi zní italsky. Ne náhodou – předkové Lionela Andrése vyrazili koncem 19. století spolu s dalšími tisíci exulantů z Itálie lodí za lepším životem do Ameriky. Devětadvacetiletý Leův otec Jorge Messi patří k rodu, který zapustil hluboké kořeny v Argentině. Šéfuje jednomu oddělení ocelářské společnosti Acindar v malém městě Villa Constitución ležícím zhruba padesát kilometrů od Rosaria. Jeho o dva roky mladší manželka Celia pracuje jako dělnice ve strojírenské dílně na výrobu magnetů. Rovněž její rodina Cuccittiniových pochází z Itálie.

Leovi rodiče se vzali 17. června 1978. Argentina se zrovna opájela fotbalovou euforií z právě probíhajícího mistrovství světa. Také Rosario hostilo účastníky šampionátu. Sedmnáctého byl na šampionátu volný den, ale hned následující datum přineslo jeden z taháků, duel Argentina–Brazílie, bitvu odvěkých rivalů s trvale nevyřízenými účty. Novomanželé si tuhle podívanou nenechali ujít.

Nárok na titul mistra světa si jako obvykle dělaly Argentina i Brazílie. Výsledek 0:0 v semifinálové skupině byl milosrdný, protože stále ponechával naději na finále oběma. Ale jen zdánlivě. Tento šampionát se totiž hrál způsobem, který nezaručoval stoprocentní objektivitu. Argentinci využili toho, že svůj poslední zápas ve skupině hráli až po duelu Brazílie–Polsko (3:1), tudíž věděli, kolik musí naložit mužstvu Peru, aby při shodě bodů s Brazilci postoupili do finále díky lepšímu skóre. Křiklavý výsledek 6:0 způsobil hořkou pachutí a dal fotbalové generalitě poněkud opožděný podnět ke stanovení striktní zásady, že od příště se rozhodující zápasy budou hrát ve stejnou dobu.

Ve finále v Buenos Aires zvítězila Argentina nad Nizozemskem po prodloužení 3:1 a poprvé v historii poznala omamný pocit světového šampiona. Dva góly vstřelil miláček celé země Mário Kempes, který předtím, než se vydal za angažmá do španělské Valencie, hrál dva roky za Rosario Central.

Rosario je největší město provincie Santa Fé. Má přes milion obyvatel, leží na březích řeky Paraná, vzdálenost od hlavního města Buenos Aires dělá 305 kilometrů. Pro celou Argentinu má dobytí fotbalového trůnu širší rozměr než jen sportovní. Může částečně změnit pohled na zemi, v níž dva roky předtím vojenská junta násilím odstavila lidmi milovanou prezidentku Isabelu Peronovou a nastolila krvavou diktaturu generála Videly, za níž zůstaly desítky tisíc mrtvých a nezvěstných oponentů režimu.

Prvního potomka měli Jorge a Celia od 9. února 1980, chlapce jménem Rodrigo Martín. Druhý syn Matías Horacio se narodil 25. června 1982.

Rok 1982 byl nejen pro rodinu Messiových, ale pro celou Argentinu opět trpký a smutný – přes šest stovek jejích občanů skončilo na hřbitovech, víc než tisícovka úpěla s těžkými zraněními! Takový byl účet bombardování Falklandských ostrovů britským letectvem ve válce, která trvala dvaasedmdesát dní. Falklandy ležící zhruba 500 kilometrů od argentinských břehů osídlili v roce 1820 Argentinci, ale od roku 1914 je drží Britové. Vojenská junta se jich pokusila zmocnit zpět, ale v krvavých bojích byla nucena ustoupit. Tahle katastrofální porážka měla pro Argentince aspoň jednu kladnou hodnotu, a sice pád vojenské diktatury ve volbách v roce 1983. Ale o čtyři roky později se schylovalo k další válce, tentokrát občanské. Armáda se postavila do tvrdé opozice vůči prezidentu Raúlu Alfonsínovi, požadovala zastavení procesů s prominenty junty, kteří v době své

vlády pošlapávali lidská práva. Masy se postavily na stranu prezidenta, vyrazily do ulic, odbory vyhlásily generální stávkou. Přesto byl prezident v obavě z krveprolití nucen důstojníkům ustoupit, což se ovšem ulice dozvěděla až mnohem později...

V těchto dramatických chvílích se Celia chystá porodit třetího potomka. V porodnici Garibaldiho nemocnice se schyluje k soukromému dramatu. Několik hodin před porodem hrozí vážné komplikace. Gynekologové dospívají k rozhodnutí, že porod vyvolají uměle, aby předešli poškození človíčka uvnitř rodičky.

V šest hodin ráno 24. června 1987 přichází na svět tvor, který dostane jméno Lionel Andrés Messi. Váží tři kila, do půl metru délky mu scházejí tři centimetry. Míra je to zcela běžná, nic nenasevňuje tomu, že by měl být chlapec abnormálně malý. Problémy se přihlásí až v průběhu dětství.

Rodiče přiznávají, že po dvou synech chtěli pro změnu dcerku. Kdyby v tu chvíli tušili, jakou individualitu přivedli na svět, zčervenali by studem. Ale holčičku jménem María Sol si později ještě pořídí...

Špatnou zprávou pro maličkého Lea, ale hlavně pro jeho rodiče, je, že politicky rozdělenou zemí zmítá těžká hospodářská krize, jejímž důsledkem je značné zdražování, a to včetně potravin. Messiho rodina naštěstí není nemajetná, Jorge se svým otcem dokázali – zčásti vlastníma rukama – postavit patrový dům na rodinném pozemku ve čtvrti Las Heras. Je u něj i malý dvorek, na němž Leo poprvé kopne do míče.

Klučina je čiperný, se svými staršími bráškami běhá už v deseti měsících. Když ale jednou vyběhne na silnici, porazí ho projíždějící cyklista! Rentgen odhaluje zlomenou loketní kost. Ruka jde do sádky, ale v den svých prvních narozenin je Leo už v pořádku. Jaký tak

asi dostane kluk dárek? Strýcové mu dávají dres fotbalového klubu Newell's Old Boys. Je to místní konkurent Rosaria Central.

V jednom roce Leo ještě nemá pomyslený na fotbal a klubový dres mu nic neříká. Jeho bratři s tátou kopávají na ulici, on se spíš kuličkami trefuje do důlku. Nosí je v pytlíku, po kapsách, vždycky jich večer přinese domů víc, než s kolika ráno odcházel.

První fotbalový míč dostává ve čtyřech letech. Když s ním vyleze na ulici, táta i sourozenci jsou v šoku, co s ním klučinova levačka dokáže. Otec Jorge později prohlásí: „Byl jsem z toho paf, protože Leo s námi nikdy předtím fotbal hrát nechtěl.“

Pamětníci těch časů vzpomínají, že nejstarší Rodrigo hrál v útoku, byl silný a rychlý. Prostředního Matíase postavili do obrany. Protože oba rodiče přes den pracovali, na tréninky je vodila babička.

Se základy fotbalu se kluci seznamovali v Grandoliho centru tělesné výchovy. Není to žádná luxusní část Rosaria, spíše naopak. Hřiště je celkem primitivní, vyšlapané, tráva je tu v menšině, spíše jen po krajích.

Jejich trenér se jmenuje Salvador Ricardo Aparicio a bydlí neda-leko tréninkového hřiště. Vzpomínají na něho stovky hráčů, kteří mu prošli rukama. Jednoho dne přivedla babička s oběma staršími bratry i malého Lea. Stál opodál a dost nezúčastněně se díval, kde co lítá. Pak si začal sám kopat, dribloval si, střílel na pomyslnou branku...

Jednoho dne seňor Aparicio čekal, až dorazí všichni kluci. Ale stále mu k sestavení jedenáctky přebýval jeden dres bez majitele.

„Všiml jsem si drobného klučička, který si vedle kopal s míčem,“ bude vyprávět o dvě desetiletí později, když ho jako osmasedmdesátiletého starce navštíví publicista Luca Caioli. „Šel jsem za jeho babičkou a řekl jsem jí, aby mi svého vnuka půjčila. Věděl jsem, že

ona miluje fotbal a že už dřív na mě dorážela, abych Lea vyzkoušel. Přesvědčovala mě, že ten kluk má talent.“

Leovi je teprve pět let, je o rok mladší než ostatní kluci a mnohem menší, a proto se jeho matka, na rozdíl od babičky, trochu bojí, aby mu neublížili.

„Dal jsem mu dres a slíbil jeho babičce, že na to dohlédnu. Kdyby po něm náhodou někdo šel, zápas zastavím a stáhnou ho ze hřiště.“

Pro jistotu staví Lea na křídlo, k postranní čáře, aby to měl do babiččina klína co nejbliž. Ke klučinovi míří první přihrávka, ale on neudělá nic a o míč snadno přijde. Tréma? Obavy? Seňor Aparicio pochopí v okamžiku, kdy dostává Leo druhou přihru, na rozdíl od prvního případu tentokrát na levačku. Míč zpracuje, obchází jednoho protihráče, druhého, dalšího... Trenér se zmůže na jedinou větu: „Něco podobného jsem od tak malého chlapce nikdy neviděl!“

Seňor Aparicio nezapomene, jak v následujících utkáních hrají soupeři na Lionela tvrdě, ale on se jejich nohám většinou hbitě vyhýbá, aniž by přišel o balon. Pravda, občas faulu nedokáže uniknout, dostává naloženo, bulí, ale nenechá se odradit. Jde do kliček znovu, obchází obránce i brankáře a posílá míč do prázdné brány. I naprostý laik ví, že tady se objevil talent od pánaboha. Dres je mu velký, musí si několikrát ohrnout rukávy, aby mu neplandaly ke kolenům. *Blecha*, jak mu začal říkat bratr Rodrigo, dělá ze všech protihráčů trhací kalendář. Nikdo ho nedokáže zastavit. V mnoha utkáních střílí dvě, tři i čtyři branky. Nijak divoce se neraduje, bere to jako samozřejmost. To mu zůstane po celý fotbalový život. Takhle se projevuje zázračné dítě.

Trenérem žáků ročníku 1987 se stává Leův otec Jorge. V Rosariu porázejí všechny soupeře své věkové kategorie, získávají pohár.

Ve škole Lionel nepatří k premiantům, je spíše šedý průměr. Nemá rád matematiku a jazyky. Kvůli špatnému čtení ho matka

musí po nějakou dobu vodit k logopedovi. Při písémce si občas nechává napovídat od kamarádky Silvie ze sousedství. Až se s ním Silvie setká po mnoha letech už jako s fotbalovou hvězdou, uvědomí si, že se moc nezměnil. Pomyslí si, že Leovi snad ještě nedocvaklo, jak moc je slavný, ani když na něho děvčata čekají před domem rodičů, aby ho aspoň zblízka spatřila.

Ve škole Leo vyniká při tělocviku a docela dobře i maluje. Jinak je tichý, skoro zakřiknutý. Spolužáci mu říkají *Drobek*. Se svými úspěchy na hřišti se jim nechlubí. Ale vědí o něm, jak je dobrý, a tak když se kluci na plácku dělí do mužstev, všichni ho chtějí mít na své straně. Každý chce přece vyhrávat, i když se zrovna nebojuje o žádný pohár.

Šestiletý Leo čaruje. Club Atlético Newell's Old Boys nese ve svém názvu příjmení Isaaka Newella, jednoho z průkopníků argentinského fotbalu. Už podle příjmení je zřejmé, že pochází z Anglie. Narodil se ve Stroodu, hrabství Kent. Muž s dobrodružnou povahou se jako šestnáctiletý s přáteli svého otce vydal lodí do Argentiny. S doporučujícím dopisem dorazil do Rosaria, kde se stal telegrafistou na argentinské železnici. Ve třidvaceti se oženil a narodil se mu syn Claudio. Newell senior získal majetek a v roce 1884 založil spolek Colegio Comercial Anglicano Argentino, jehož charakteristickými barvami byly červená a černá, a získal z Anglie první fotbalová pravidla. Začal s nimi seznamovat studenty, mezi nimiž byl i Claudio.

Syna a jeho spolužáky fotbal uchvátil. Třetí listopadový den roku 1903, čtyři roky před smrtí otce Isaaka, Claudio založil Club Atlético Newell's Old Boys sdružující učitele, studenty a absolventy vysoké školy. Jako hold Isaaku Newellovi se spoluzakladatelé domluvili, že

se jeho příjmení ocitne v názvu klubu. Do znaku byly převzaty červená a černá, barvy Colegio Comercial Anglicano Argentino.

V CA Newell's Old Boys se Leo Messi ocitá začátkem roku 1994. Je mu teprve šest let, přivádějí ho sem jeho starší bratři. Zatím neví nic o tom, že stejný dres dávno před ním oblékali třeba Jorge Valdano nebo Gabriel Batistuta, skvělí útočníci argentinského reprezentačního mužstva, první z nich dokonce mistr světa z roku 1986. Mnohem později se dozví, že tady kratičkou epizodu prožil i božský Diego Maradona. A to zatím vůbec netuší, že se s ním setká jako s trenérem a že mnohokrát v životě se bude bránit srovnávání s ním...

Týmu, do něhož se Leo zařazuje, se podle způsobu, jímž se vypořádávají se soupeři, a ročníku narození chlapců brzy začne přezdívat *Mašina '87*. Malý Messi v něm dominuje. Už tehdy dovede své kvality rozdělovat mezi sólové akce, při kterých obchází několik soupeřů, a vzornou kooperaci se spoluhráči, jimž předkládá nádherné přihrávky. Mnozí zůstávají v němém úžasu, co se v tom človíčkovi skrývá. Krátký rychlý krok, prudké změny směru, šikovníe kličky, umístěné střely levačkou... Genialita v tom nejranějším vydání.

Rodiče mají z Lea velkou radost. Brzy své starší bratry výkonnostně převyšuje, i když je stále drobný a zvláštním způsobem jemný.

Věhlas získává žákovské družstvo Newell's Old Boys díky velkému mezinárodnímu turnaji v Peru, jehož se účastní čtvrt stovky týmů. Messi & spol. všechny válčují a stávají se vítězi. Doma porázejí i slavné kluby Independiente Buenos Aires nebo Boca Juniors.

Leův druhý trenér v životě Ernesto Vecchio si malého chlapce chválí, tvrdí, že takový talentovaný samorost se musí podporovat a rozhodně v ničem nepředělávat. Kdekomu vypráví, jak malý Leo dokáže během několika minut otočit průběh zápasu i skóre. Je moz-

kem týmu *Mašina '87*, umí obejít několik protihráčů včetně gólmana a poslat míč do prázdné branky. Je hodně malý, ale neobyčejně mrštný, proklouzne lesem těl protihráčů jako lasička.

Jeho další trenér Adrián Coria bude později vyprávět, že když ho viděl poprvé, myslel si, že vlastně ani moc fotbal hrát neumí. Ale současně odhalil, že v něčem je docela jiný než jeho vrstevníci na hřišti. Vyzařuje z něj urputná výbušnost a na první pohled je zřejmé, jak zdatně projevuje na hřišti vůdčí schopnosti, byť je ve své podstatě spíše introvert. Pohybem s míčem i bez něj na sebe soustřeďuje pohledy spoluhráčů, všichni ho při hře hledají, přihrávají mu míč a pak už se nemusejí o nic starat. Leo vše zařídí sám.

„Při hře jeden na jednoho udělá ze soupeře fašírku,“ prohlašuje trenér Coria. „Ovládá míč, má ho přilepený k noze, pořád ho udržuje na zemi, a tím se ten prcek vypořádává s kluky o půl metru vyššími.“

Už jako dvanáctiletý má Leo výsady volného hráče. Vrací se pro míč na základě citu a pak s ním nakládá taky podle vlastního uvážení. Obránci se mu později snaží nakopat ze všech stran, ale on mrštně uhýbá. A když už ho zfaulují, zvedne se a hraje dál. To mu zůstane – i dneska ho někdo z beků občas sestřelí, ale Lionel nenaříká, nezuří, pár vteřin si upravuje výstroj, vyskočí a jede se dál...

Trenérům nikdy neodmlouvá, se spoluhráči vychází skvěle, kluci ho mají rádi, protože je nekonfliktní, kamarádký. Nikdy se nepovyšuje. Pouze v jednom jsou s ním občas potíže: pořád by jen hrál, trénink ho moc nebaví. Někdy, výjimečně, se dokonce stává, že ho trenér uprostřed tréninku vyhodí. Pošle ho do šatny, Leo sklopí uši a jde. Ale neurazí se, za chvíli ho všichni vidí, jak stojí za plotem a sleduje, co se děje na hřišti. Trenér Coria ho tedy zavolá zpátky.

Proč roste tak pomalu? Jediný problém, s nímž se musí Lionel potýkat, je jeho malý vzrůst. Všichni jeho vrstevníci jsou vyšší nejmíň o hlavu. Nejmladší syn Messiových téměř neroste. Laici se dělí na dva tábory. Jedni říkají, že se jedná pouze o opožděný růst, což bývá nejčastější příčinou stavu, který prožívá Leo. Druzí varují, že to může být hormonální záležitost, což je pochopitelně vážnější. Rada starších dospívá k rozhodnutí, že je nutno navštívit odborníka na klinice v centru Rosaria. Leovi je devět a půl roku a měří jen 127 centimetrů.

Doktor Diego Schwarzstein je fanouškem Newell's. S plachým klučinou není snadné promluvit, klíč od svého nitra důkladně skrývá, o hendikepu nerad hovoří. Ale přes fotbal a klub, který leží oběma na srdci, lékař k malému pacientovi pozvolna proniká, navazuje s ním bližší kontakt. Setkání Lionela s doktorem Schwarzsteinem se opakují. Neomezují se už jen na rozhovory, je čas pro důkladná vyšetření. Pouze testy a biochemická zjištění mohou dát odpověď na otázku příčin pomalého růstu.

Některé testy jsou nepříjemné, únavné, ale Leo jimi prochází s obdivuhodnou trpělivostí a klidem. To je naštěstí jeden z rysů jeho povahy. Navíc má stoprocentní podporu celé rodiny, hlavně sourozenců. Trvá to zhruba rok, než odborníci dospějí k nezvratnému závěru. Nejde o dědičnou vadu, protože oba bratři i mladší sestra Maria Sol jsou normálního vzrůstu. Výsledky vyšetření, které Leovy rodiče nepotěší, prozrazují, že se jedná o hormonální problém – žlázy nevytvářejí dostatečné množství růstového hormonu. Není to zcela běžná diagnóza, ale není to ani neřešitelné. Pokud by se to ovšem nechalo jen na libovůli přírody, Leo by problémem trpěl po celý život.

Genové inženýrství dokáže růstový hormon „vyrobit“. Má v podstatě stejnou funkci jako anabolický steroid. Je to tedy léčba, která

přináší jiná velká zdravotní rizika včetně nádorového onemocnění. Navíc je finančně velice nákladná. Leova rodina se obává, že to nezvládne ani s pomocí sociálního a zdravotního pojištění, které si otec platí ve firmě, kde pracuje. Stojí tedy před vážným rozhodnutím: Co dál?

Zatím se Leo léčí doma, částečně i na náklady Newell's Old Boys. Ale po dvou letech otec Jorge zjišťuje, že pojišťovna už nehodlá léčbu dál hradit. Platby chodí opožděně, musí je urgovat. A tak se jednoho dne rozhodne, že se přestane ponížovat. Je třeba najít jiné řešení.

Slavnější a bohatší než Newell's Old Boys jsou jiné argentinské kluby. Především River Plate. Jorge tedy odjíždí s Lionelem do Buenos Aires na herní testy.

„Hned po prvním zkušebním utkání bylo jasné, že Leo není obyčejný hráč,“ vzpomíná otec. „Řekli, že ho chtějí. Musíme ovšem přinést od Newell's Old Boys písemný souhlas s přestupem. Ale Newell's o Lea přijít nechtěli, a tak mi slíbili, že se budou opět na léčbě finančně podílet.“

Z tohoto přestupu tedy nic nebude. Ale naráz svítá nová naděje, ještě větší...

Talent by poznali i Martané. Jednoho dne v roce 2000 zvoní u Messiových dva tajemní muži. Představují se jako Fabían Soldini a Martín Montero, jejich společnost Marca obchoduje s fotbalisty. Chtějí dělat Leovi hráčské agenty.

„Nezlobte se, ale nemám zájem,“ odbývá je Jorge Messi.

Má s tím své zkušenosti. Už jednoho agenta měli, než zjistili, že to je jen vysávání peněz, protože u tak mladého hráče není agent nutností. Ale Soldini a Montero nabízejí, že hoča při jeho obrovském talentu prodají některému přednímu evropskému

klubu. Padají názvy jako AC Milán, Inter Milán, Real Madrid a... FC Barcelona.

Plané sliby, myslí si Jorge Messi. Muži však tvrdí, že mu zanedlouho přinesou hmatatelný důkaz.

A vskutku! „Zájem má Barcelona,“ hlásí Jorgemu.

Přes jednoho prostředníka se jim podařilo spojit s jiným agentem, hráčským skautem Barcelony jménem Mario Minguella. Poslali mu videokazetu, na niž se každý může přesvědčit o tom velkém zázraku v malém chlapcově těle. Minguella poslal záznam dál a připojil komentář: „Charly, na toho hráče se podívej, stojí to za to.“

Carles Rexach, dlouholetý barcelonský útočník, se po skončení hráčské kariéry jako mnozí jiní zapojil v klubu do práce s mládeží a bude později také Cruyffovým asistentem u *Dream Teamu*, který *Barçe* vrátí ztracené renomé. Nyní může pracovat s informací, že Messi je podobný talent, jako byl Maradona. Když ale zjišťuje, že se jedná o malého chlapce, sraští obočí. Copak Barcelona může lákat děti, navíc ze země, která není členem Evropské unie? Nechá se ale aspoň přesvědčit, že se na Lea podívá.

Na to datum u Messiových nikdy nezapomenou: 17. září 2000. Toho dne přistává na letišti El Prat v Barceloně Lionel se svým otcem a agentem Soldinim. Odtud je vezou autem přímo do hotelu Plaza na Španělském náměstí. Na cestu se dlouho připravovali. Celá rodina zvažovala, jestli tohle riziko vůbec podstoupit. Vytrhnout chlapce z domácího prostředí, navnadit ho sliby o velké kariéře... Co když ho FC Barcelona nebude chtít? Nezanechá to na Leově psychice nedozírné následky?

Otec i syn jsou pochopitelně v Evropě poprvé, prvně v cizí zemi. Leo je plný očekávání, ale žádné přehnané napětí podobné trémě se nedostavuje, tíhu okamžiku si příliš nepřipouští.